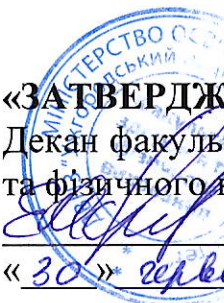

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра наук про здоров'я**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету здоров'я
та фізичного виховання
 Едуард СИВОХОП
« 30 » 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ПСИХОСОМАТИКИ»**

Рівень вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Клінічна психологія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи психосоматики**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності **053 Психологія** освітньої програми «**Клінічна психологія**».

Розробник: Аліна ШАШЕНКОВА, кандидат психол. наук, старший викладач кафедри наук про здоров'я

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри наук про здоров'я

протокол № 17 від «30» серпня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри Мар'яна ДУБ Мар'яна ДУБ

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання протокол № 12 від «30» серпня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії Фелікс ФІЛАК Фелікс ФІЛАК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	3-й	3-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3,5	5-й	5-й
	Лекції:	
	20 год.	12
	Практичні (семінарські):	
	40 год.	6
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні	
Форма підсумкового контролю: усно	Самостійна робота:	
	60 год.	102

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Основи психосоматики**» є підготовка фахівців спеціальності 053 «Психологія» за освітнім ступенем бакалавра відповідно до державних стандартів, встановлених освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою підготовки «Клінічна психологія»: опанування теоретичного підґрунтя застосування психосоматичних та психокорекційних методів при здійсненні роботи з клієнтами, що мають психосоматичні та соматопсихічні розлади; відпрацювання навичок застосування різноманітних психодіагностичних та психокорекційних інструментів, орієнтованих на роботу з психосоматичними та соматопсихічними порушеннями; сприяння професіоналізації майбутніх психологів, формування їх професійної культури й етики.

Основними задачами дисципліни є: розкриття теоретичних засад психодіагностичної та психокорекційної роботи при психосоматичних та соматопсихічних розладах; теоретичне розкриття й практичне відпрацювання методів психологічної діагностики та корекції клієнтів з психосоматичними й соматопсихічними порушеннями.

Відповідно до освітньо-професійної програми, вивчення дисципліни «Основи психосоматики» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні:

ЗК1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8 Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК10 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові:

СК1 Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2 Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3 Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4 Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК 5 Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК 6 Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК 7 Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК 8 Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК 10 Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК 11 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК 12 Розуміння сфер компетентності та специфіки професійної діяльності клінічного психолога.

СК 13 Розуміння психологічної сутності станів здоров'я та хвороби, знання критеріїв та методів дифдіагностики для визначення психічної норми та патології.

СК 14 Розуміння принципів та вміння комплексно застосовувати методи психодіагностики, психокорекції, психореабілітації та психопрофілактики.

СК 15 Розуміння закономірностей функціонування основних фізіологічних систем і психічних функцій людини у нормі та патології, чинників, що впливають на зміну психічних якостей людини під впливом хвороби.

СК 16 Розуміння зв'язку клінічної психології з суміжними сферами знання (психопатологією, патопсихологією, психофізіологією, нейрофізіологією, нейропсихологією, психосоматикою, наркологією, дефектологією, психотерапією та ін.) та використання інтегративного підходу в своїй діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Основи психосоматики**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП): ОК12 Фізіологія вищої нервової діяльності, ОК14 Загальна психологія, ОК15 Практикум із загальної психології, ОК 18 Клінічна психологія, ОК 19 Практикум з клінічної психодіагностики, ОК20 Особистість в теорії і практиці клінічної психології, ОК21 Психологія розвитку та вікова психологія.

4. ОЧКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Клінічна психологія**», вивчення навчальної дисципліни «**Основи психосоматики**» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	ПРН1
Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	ПРН2
Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.	ПРН3
Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	ПРН4
Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	ПРН5
Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.	ПРН6
Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.	ПРН7
Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	ПРН8
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	ПРН9
Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.	ПРН10
Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до	ПРН13

осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості.	
Відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	ПРН15
Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	ПРН16
Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	ПРН17
Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.	ПРН18
Володіти методами діагностики психічних процесів, станів, властивостей особистості та вміти інтерпретувати отримані дані.	ПРН19
Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість проведених інтервенцій.	ПРН20

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Основи психосоматики**»

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати та пояснювати психічні явища, пов'язані з психосоматичними та соматопсихічними розладами; ідентифікувати психологічні проблеми у пацієнтів із такими розладами та пропонувати науково обґрунтовані шляхи їх вирішення.	ПРН1
Розуміти закономірності розвитку та функціонування психічних явищ у контексті психосоматичних і соматопсихічних проявів, з урахуванням впливу психіки на тіло та тіла на психіку.	ПРН2
Здійснювати пошук наукової, практичної та клінічної інформації щодо психосоматичних розладів з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань діагностики та корекції.	ПРН3
Обґрунтовувати власну професійну позицію щодо діагностики та психокорекції психосоматичних і соматопсихічних розладів, робити самостійні висновки за результатами аналізу літературних джерел і клінічних випадків.	ПРН4
Обирати та застосовувати валідні й надійні методи психологічної діагностики (тести, опитувальники, проєктивні методики, клінічні шкали) і технології психологічної допомоги (консультування, психокорекція) при роботі з психосоматичними та соматопсихічними проявами.	ПРН5
Формулювати мету й завдання психологічного дослідження психосоматичних і соматопсихічних порушень, збирати первинний матеріал, дотримуючись вимог до психологічної діагностики.	ПРН6
Критично оцінювати достовірність отриманих результатів діагностики психосоматичних і соматопсихічних проявів, формулювати обґрунтовані висновки для подальшої психологічної роботи.	ПРН7
Презентувати результати власних діагностичних чи корекційних досліджень (усно / письмово) фахівцям і нефахівцям у сфері медико-психологічної допомоги.	ПРН8
Пропонувати ефективні способи вирішення психологічних проблем пацієнтів із психосоматичними та соматопсихічними розладами, аргументовано приймати рішення щодо вибору діагностичних і корекційних методів.	ПРН9
Формулювати думку логічно, доступно, вміти дискутувати щодо природи психосоматичних явищ, адаптувати висловлювання до особливостей пацієнтів з різними культурними, віковими чи гендерними характеристиками.	ПРН10

Взаємодіяти з пацієнтами, медиками, психологами, толерантно ставитися до осіб із різними культуральними чи віковими особливостями у процесі психодіагностики та корекції психосоматичних проявів.	ПРН13
Відповідально ставитися до власного професійного розвитку у сфері психосоматичної психології, постійно вдосконалювати знання щодо сучасних підходів до діагностики та корекції таких розладів.	ПРН15
Дотримуватися етичних норм та принципів у роботі з пацієнтами з психосоматичними й соматопсихічними проблемами.	ПРН16
Демонструвати соціально відповідальну, етично виважену поведінку у професійній діяльності, дотримуючись гуманістичних і демократичних цінностей у роботі з людьми, що мають психосоматичні проблеми.	ПРН17
Вживати заходів для збереження власного здоров'я та здоров'я пацієнтів, у разі потреби формувати запит на супервізію в роботі з тяжкими психосоматичними випадками.	ПРН18
Володіти методами діагностики психічних процесів, станів, властивостей особистості в контексті психосоматичних розладів, уміти грамотно інтерпретувати отримані результати.	ПРН19
Розробляти програми психологічної допомоги (консультування, тренінг, психокорекція) для осіб із психосоматичними та соматопсихічними порушеннями, реалізовувати їх у груповій та індивідуальній формі, оцінювати їх ефективність.	ПРН20

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік;
- термінологічні диктанти;
- тести;
- розв'язування ситуаційних задач, есе;
- презентації результатів СРС;
- різні види індивідуальних та групових дослідницьких завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: індивідуальне усне опитування, індивідуальне письмове опитування, тестовий контроль (I-II рівня) (письмовий та онлайн), вирішення типових практичних завдань.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота (теоретичні питання, тестові та практичні завдання).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний (стаціонарно чи онлайн) залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	CP	50	100
8	11	11	20		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T4	T5	T6	CP	50	100
7	16	12	20		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
1. Письмова чи усна підготовка	20	30*	12	30*
1.1 Підготовка фрагментів корекційних занять	-	-	7	28
1.2 Підготовка просвітницьких матеріалів	2	2	2	4
1.3 Аналітична робота	1	1	3	3
1.4 Підготовка презентації	3	9	-	-
1.5 Діагностична робота	4	8	-	-
1.6. Кейс-метод	10	10	-	-
2.*Самостійна робота: презентація результатів виконаних завдань; укладання порівняльних таблиць картотеки методик/ добірки статей з проблеми вивчення тощо		20*		20*
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

* розраховується як середній бал за всі самостійні

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Упродовж семестру з дисципліни проводиться 1 модульна контрольна робота (МКР). Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів у межах окремого змістового модулю здійснюються за 100-бальною шкалою. МКР складається з тестових завдань, термінологічного диктанту, теоретичних питань та ситуаційних задач. Розподіл балів та результат виконання МКР визначається таким чином: максимально 50 балів – МКР. До модульної контрольної роботи допускаються всі студенти. На виконання письмового компоненту МКР відводиться до двох академічних годин. В МКР є 20 тестових завдань, глосарій (5 термінів), 2 теоретичні питання, 2 проблемні питання практичного змісту. Правильна відповідь за кожний окремих тест оцінюється в 1 бал, за терміни – по 1 балу, 2 теоретичні питання – по 5 балів кожне, за 2 проблемні питання практичного змісту – 5 балів кожне.

Студент, який не з'явився на МКР з поважної причини, може пройти модульний контроль знань у визначений кафедрою термін.

Шкала контролю модульної контрольної роботи

Показники	Бали
Письмова модульна контрольна робота: - тестові завдання (20 тестових питань, за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал)	0 – 20
- термінологічний диктант (10 термінів за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал)	0 - 10
- 2 теоретичні питання (за кожну правильну відповідь нараховується 5 балів)	0 - 10
- 2 практичних завдання (за кожну правильну відповідь нараховується 5 балів)	0 - 10

Оцінювання самостійної роботи студентів:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому модульному контролі. Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу

і значимості. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність. Самостійна робота передбачає виконання індивідуальних проектів у «**Робочому зошиті для самостійних робіт**» з «**Основи психосоматики**» (в електронній формі чи письмово).

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у вигляді іспиту в кінці семестру і дає можливість визначити прикінцевий рівень і якість засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці.

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані пройти підсумковий (семестровий) контроль у формі екзамену, що передбачено робочим навчальним планом. Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у вигляді екзамену в кінці семестру і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали умови договору про навчання та усі види обов'язкових робіт (самостійних завдань, рефератів тощо), передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Відповідальний працівник деканату у відомості проти прізвища такого студента робить позначку «недопущений». Якщо підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) оцінка з навчальної дисципліни. Вона може бути виставлена у відомість обліку успішності та залікову книжку (індивідуальний навчальний план) до початку екзаменаційної сесії, відразу після оголошення результатів останнього модульного контролю. При цьому присутність студента є обов'язковою. За наявності бажання підвищити рейтинг студент складає іспит. Для підвищення позитивної оцінки надається одна спроба. Незалежно від того, чи студент складає іспит у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє студенту оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на залікові, тобто, виходячи із 100 балів, але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку. При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Психодіагностика психосоматичних та соматопсихічних розладів

Тема 1. Теоретичні засади використання діагностичних методів при психосоматичних та соматопсихічних розладах.

Тема 2. Психодіагностика психосоматичних порушень (4 год.).

Тема 3. Психодіагностика соматопсихічних порушень (4 год.).

Модуль 2. Психокорекція психосоматичних та соматопсихічних розладів

Тема 4. Теоретичні засади використання психокорекційних методів при психосоматичних та соматопсихічних розладах.

Тема 5. Психокорекція психосоматичних порушень (4 год.).

Тема 6. Психокорекція соматопсихічних порушень (4 год.).

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 120						Кількість годин: 120					
	Форма навчання: денна						Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
6-й семестр												
Модуль 1. Психодіагностика психосоматичних та соматопсихічних розладів												
Тема 1. Теоретичні засади використання діагностичних методів при психосоматичних та соматопсихічних розладах.	10	2	4			10	11	1			17	
Тема 2. Психодіагностика психосоматичних порушень.	12	4	6			10	11	3	1		17	
Тема 3. Психодіагностика соматопсихічних порушень.	20	4	6			10	23	2	1		17	
Модульна контрольна робота	2		2									
Разом за модуль	56	10	18			30	58	6	2		51	
Модуль 2. Психокорекція психосоматичних та соматопсихічних розладів												
Тема 4. Теоретичні засади використання психокорекційних методів при психосоматичних та соматопсихічних розладах.	22	2	4			10	23	1			17	
Тема 5. Психокорекція психосоматичних порушень.	18	4	8			10	14	3	1		17	
Тема 6. Психокорекція соматопсихічних порушень.	20	4	6			10	23	2	1		17	
Модульна контрольна робота	2		2									
Залік	2		2						2			
Разом за модуль	64	10	22			30	62	6	4		51	
Разом за семестр	120	20	40			60	120	12	6		102	

6.3. Теми практичних занять

Теми практичних занять	Кількість годин	
	Денна ф.н.	Заочна ф.н.
Тема 1. Теоретичні засади використання діагностичних методів при психосоматичних та соматопсихічних розладах.	4	
Тема 2. Психодіагностика психосоматичних порушень.	6	1
Тема 3. Психодіагностика соматопсихічних порушень.	6	1
Модульна контрольна робота	2	
Тема 4. Теоретичні засади використання психокорекційних методів при психосоматичних та соматопсихічних розладах.	4	
Тема 5. Психокорекція психосоматичних порушень.	8	1
Тема 6. Психокорекція соматопсихічних порушень.	6	1
Модульна контрольна робота	2	
Залік	2	2
Разом	40	6

6.4. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин	
	Денна	Заочна
<p>Тема 1. Психосоматичні та соматопсихічні розлади: діагностика. <i>Завдання:</i> 1. Написати есе на тему: «Роль психодіагностики при психосоматичних та соматопсихічних розладах». 2. Описати основні принципи діагностики психосоматичних та соматопсихічних розладів. Визначити специфіку цих розладів і пояснити, чим відрізняється їх діагностика від інших психічних чи соматичних захворювань. 3. Оцінити роль мультидисциплінарного підходу у діагностиці цих розладів. Проаналізувати, як взаємодіють психолог, психіатр, терапевт, соматичний лікар для комплексної діагностики.</p> <p>Практичне завдання: 1. Підготувати презентацію на одну з пропонованих тем: «Історичний розвиток підходів до діагностики психосоматичних порушень», «Біопсихосоціальна модель психосоматичних розладів як основа діагностики», «Сучасні стандарти психодіагностики психосоматичних розладів», «Психосоматичний пацієнт: типологія, особистісні особливості та діагностика», «Діагностика психосоматичних розладів у дітей та підлітків: специфіка підходів», «Особливості роботи з клієнтом, який заперечує психологічний характер своїх тілесних скарг», «Алекситимія як фактор психосоматичних порушень», «Визначення вторинної вигоди симптомів у структурі психосоматичних розладів». Підготувати 2 дискурсивні питання до аудиторії за темою. 2. Розробити план комплексного клінічного обстеження клієнта клінічного психолога за такою схемою: загальні відомості – анамнез – діагностичні блоки з 3 методиками до кожного блоку. Клієнт має психосоматичний розлад. Розробити план комплексного клінічного обстеження клієнта клінічного психолога за такою схемою: загальні відомості – анамнез – діагностичні блоки з 3 методиками до кожного блоку. Клієнт має соматопсихічний розлад.</p>	10	17
<p>Тема 2. Психосоматичні порушення: особливості діагностики. <i>Завдання:</i> 1. Створити психодіагностичну базу кількісних (опитувальники, тести, анкети) методик діагностики клієнтів з психосоматичними</p>	10	17

<p>порушеннями (20-30); 2. Створити психодіагностичну базу якісних (проективні методики) методик діагностики з психосоматичними порушеннями (10-15); 3. Скласти стандартизований план діагностичної бесіди з клієнтом, що має психосоматичний розлад. 4. Знайдіть приклад психосоматичного захворювання у художній літературі, фільмі або реальному клінічному випадку. Опишіть: як проявляється психосоматичний симптом? який психоемоційний стан героя/пацієнта? які методи психодіагностики допомогли б у цій ситуації? 5. Перелічіть поведінкові прояви людини із психосоматичними розладами, які може спостерігати психолог під час бесіди або в повсякденному житті. 6. Заповніть таблицю, де вкажіть: основні психосоматичні захворювання, психологічні чинники, що сприяють їх виникненню, які методи психодіагностики доцільно застосовувати.</p> <p>Практичне завдання: 1. Оберіть конкретний психосоматичний розлад. Складіть орієнтовний психодіагностичний профіль такого пацієнта: тип особистості, очікуваний рівень тривожності, особливості реагування на стрес, характерні захисні механізми, індикатори соматизації тощо. Результати подайте у вигляді презентації. Опрацювання 2 кейсів. 2. Обрати 2 методики для діагностики психосоматичних розладів, провести їх на собі, описати власні враження від проходження тестування, проаналізувати власний результат. Провести ці методики на іншій людині. Описати результати за схемою загальні відомості – анамнез – інтерпретація результатів, кількісний аналіз – якісний аналіз, психологічний портрет – рефлексія. Опрацювання кейсу. 3. Розробіть ілюстрований довідник для психолога на тему: «Психосоматичні розлади: діагностичні маркери?». Опрацювання 2 кейсів.</p>		
<p>Тема 3. Соматопсихічні порушення: особливості діагностики.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Створити психодіагностичну базу кількісних (опитувальники, тести, анкети) методик діагностики клієнтів з соматопсихічними порушеннями (20-30); 2. Створити психодіагностичну базу якісних (проективні методики) методик діагностики з соматопсихічними порушеннями (10-15); 3. Скласти стандартизований план діагностичної бесіди з клієнтом, що має соматопсихічний розлад. 4. Знайдіть приклад соматопсихічного захворювання у художній літературі, фільмі або реальному клінічному випадку. Опишіть: як проявляються симптоми? який психоемоційний стан героя/пацієнта? які методи психодіагностики допомогли б у цій ситуації? 5. Перелічіть поведінкові прояви людини із соматопсихічними розладами, які може спостерігати психолог під час бесіди або в повсякденному житті. 6. Заповніть таблицю, де вкажіть: основні соматопсихічні розлади, психологічні чинники, що сприяють їх виникненню, які методи психодіагностики доцільно застосовувати.</p> <p>Практичне завдання: 1. Оберіть конкретний психосоматичний розлад. Складіть орієнтовний психодіагностичний профіль такого пацієнта: тип особистості до хвороби, зміни у психічному стані після розвитку соматичного захворювання, очікуваний рівень тривожності, рівень депресивності / емоційної виснаженості, особливості реагування на стрес після хвороби, характерні захисні механізми психіки, поведінкові зміни, індикатори порушення адаптації до хвороби тощо. Результати подайте у вигляді презентації. Опрацювання 2 кейсів. 2. Обрати 2 методики для діагностики соматопсихічних розладів, провести їх на собі, описати власні враження від проходження тестування, проаналізувати власний результат. Провести ці методики на іншій людині. Описати результати за схемою</p>	10	17

<p>загальні відомості – анамнез – інтерпретація результатів, кількісний аналіз – якісний аналіз, психологічний портрет – рефлексія. Опрацювання кейсу.</p> <p>3. Розробіть ілюстрований довідник для психолога на тему: «Соматопсихічні розлади: діагностичні маркери?». Опрацювання 2 кейсів.</p>		
<p>Тема 4. Психосоматичні та соматопсихічні розлади: корекція.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Утворіть етичні принципи при проведенні психокорекційної роботи із клієнтами, що мають психосоматичні та соматопсихічні розлади. 2. Опишіть, чому для психосоматики більше підходять тілесно-орієнтовані, когнітивні, гештальт-підходи, а для соматопсихіки – підтримуюча терапія, кризова допомога, екзистенційні практики. 3. Наведіть приклади методів психокорекції, які: ефективні в психосоматиці, але недоречні при соматопсихіці, ефективні при соматопсихіці, але неефективні в гострій фазі психосоматики.</p> <p>Практичне завдання: 1. Створіть брошуру для клієнтів із психосоматичними симптомами, яка пояснює, що таке психокорекція, навіщо вона потрібна і які методи використовуються. Розробіть список практичних порад для клієнта щодо саморегуляції емоцій і тілесних симптомів (наприклад, дихальні техніки, планування активності, техніки зняття тривоги). 2. Створіть брошуру для клієнтів із соматопсихічними розладами, акцентуючи увагу на адаптації та підтримці. Розробити анкету оцінки ефективності проведення психокорекційної роботи при психосоматичних чи соматопсихічних розладах. Розробіть модель мобільного додатку, орієнтовано на використання людям із психосоматичними чи соматопсихічними порушеннями.</p>	10	17
<p>Тема 5. Психосоматичні порушення: особливості корекції.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Створити базу технік індивідуальної психологічної корекції клієнтів з психосоматичними порушеннями (20-30); 2. Створити базу технік групової психологічної корекції клієнтів з психосоматичними порушеннями (20-30); 3. Розробити план групової чи індивідуальної психокорекційної роботи з клієнтами, що мають психосоматичний розлад. 4. Проведіть аналіз наукових статей або монографій за темою корекції психосоматичних порушень. Визначте основні тренди, суперечності і перспективи розвитку. 5. Опишіть найбільш поширені помилки або упущення у психокорекції психосоматичних порушень та запропонуйте шляхи їх уникнення. 6. Розгляньте роль психолога у команді з лікарями, фізіотерапевтами, соціальними працівниками і як це впливає на корекцію психосоматичних порушень.</p> <p>Практичне завдання: 1. Розробити й презентувати фрагмент індивідуального чи групового психокорекційного заняття з клієнтами, що мають психосоматичний розлад. Тематика – психоаналітичні методи. Розробити й презентувати фрагмент індивідуального чи групового психокорекційного заняття з клієнтами, що мають психосоматичний розлад. Тематика – когнітивно-поведінкові методи. 2. Розробити й презентувати фрагмент індивідуального чи групового психокорекційного заняття з клієнтами, що мають психосоматичний розлад. Тематика – методи гештальт-терапії, програвання ролей. Розробити й презентувати фрагмент індивідуального чи групового психокорекційного заняття з клієнтами, що мають психосоматичний розлад. Тематика – методи екзистенційної терапії; 3. Розробити й презентувати фрагмент індивідуального чи групового психокорекційного заняття з клієнтами, що мають психосоматичний розлад. Тематика – арт-терапевтичні методи. Розробити й презентувати фрагмент індивідуального чи групового психокорекційного заняття з</p>	10	17

<p>клієнтами, що мають психосоматичний розлад. Тематика – методи прогресивної м'язової релаксації, аутогенного тренування. 4. Розробити й презентувати фрагмент індивідуального чи групового психокорекційного заняття з клієнтами, що мають психосоматичний розлад. Тематика – медитація, майндфулнес. Розробити й презентувати фрагмент індивідуального чи групового психокорекційного заняття з клієнтами, що мають психосоматичний розлад. Тематика – емоційно-фокусовані методи. Фрагмент заняття має включати такі елементи: вступне слово, постановка мети заняття, апробація 2-3 технік, обговорення результатів.</p>		
<p>Тема 6. Соматопсихічні порушення: особливості корекції. Завдання: 1. Створити базу технік індивідуальної психологічної корекції клієнтів з соматопсихічними порушеннями (20-30); 2. Створити базу технік групової психологічної корекції клієнтів з соматопсихічними порушеннями (20-30); 3. Розробити план групової чи індивідуальної психокорекційної роботи з клієнтами, що мають соматопсихічний розлад. 4. Проведіть аналіз наукових статей або монографій за темою корекції соматопсихічних порушень. Визначте основні тренди, суперечності і перспективи розвитку. 5. Опишіть найбільш поширені помилки або упущення у психокорекції соматопсихічних порушень та запропонуйте шляхи їх уникнення. 6. Розгляньте роль психолога у команді з лікарями, фізіотерапевтами, соціальними працівниками і як це впливає на корекцію соматопсихічних порушень.</p> <p>Практичне завдання: 1. Розробити й презентувати фрагмент індивідуального чи групового психокорекційного заняття з клієнтами, що мають соматопсихічний розлад. Тематика – позитивна психотерапія. Розробити й презентувати фрагмент індивідуального чи групового психокорекційного заняття з клієнтами, що мають соматопсихічний розлад. Тематика – когнітивно-поведінкові методи. 2. Розробити й презентувати фрагмент індивідуального чи групового психокорекційного заняття з клієнтами, що мають соматопсихічний розлад. Тематика – методи гештальт-терапії, програвання ролей. Розробити й презентувати фрагмент індивідуального чи групового психокорекційного заняття з клієнтами, що мають соматопсихічний розлад. Тематика – методи екзистенційної терапії; 3. Розробити й презентувати фрагмент індивідуального чи групового психокорекційного заняття з клієнтами, що мають соматопсихічний розлад. Тематика – арт-терапевтичні методи, емоційно-фокусовані методи. Розробити й презентувати фрагмент індивідуального чи групового психокорекційного заняття з клієнтами, що мають соматопсихічний розлад. Тематика – методи прогресивної м'язової релаксації, аутогенного тренування, медитація, майндфулнес. Фрагмент заняття має включати такі елементи: вступне слово, постановка мети заняття, апробація 2-3 технік, обговорення результатів.</p>	10	17
Разом	60	102

*Примітка. Самостійна робота виконується студентом згідно визначених завдань у Робочому зошиті з навчальної дисципліни

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: фліп-чарт, мультимедійний проектор (монітор), комп'ютер (стаціонарний чи ноутбук), сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ», ін.

Методи навчання

1. Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «**Основи психосоматики**»:

- навчальні заняття
- самостійна робота студентів
- робота в мережі Інтернет.

2. Види навчальної роботи студентів:

- лекція
- практичні заняття
- залік.

З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни «**Основи психосоматики**» використовуються різноманітні методи навчання, а саме: пояснювально-ілюстративні методи з використанням мультимедійних презентацій, а також вербальні (словесні), наочні та практичні методи, які включають в себе як подання матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу студентів з книжкою (підручником, довідковою, науково-популярною і навчальною літературою) та глобальною мережею Інтернет, ін. Метод викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостям (інтелектуальним, психологічним, морально-етичним тощо) студентів, наявним умовам і часу, відведеному для вивчення теми. В ході лекцій використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний метод (розповідь, лекція, пояснення, робота з роздатковим матеріалом, підручником, демонстрація та ін.)

- проблемний метод подачі навчального матеріалу, частково-пошуковий або евристичний методи (викладач розділяє проблему на частини, студенти здійснюють окремі кроки щодо розв'язування підпроблем).

Під час викладання навчального матеріалу лекції використовується мультимедійна презентація.

Перелік методів навчання, що використовуються у процесі вивчення дисципліни:

1) *за типом пізнавальної діяльності*: пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; проблемного викладу; дослідницький; аналітичний; індуктивний; дедуктивний

2) *за основними етапами процесу*: формування знань; формування умінь і навичок; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка

3) *за системним підходом*: стимулювання та мотивація; контроль та самоконтроль

4) *за джерелами знань*: словесні – розповідь, пояснення, лекція; наочні – демонстрація, ілюстрація

5) *за рівнем самостійної розумової діяльності*: проблемний; частково-пошуковий; дослідницький; метод проблемного викладання.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Бондаревич С. М., Пальчинська М. В. Психосоматика та соматопсихіка. Навчально методичні рекомендації з дисципліни «Психосоматика та соматопсихіка» для студентів усіх спеціальностей рівня бакалавр. Одеса : Сімекс-прінт, 2021. 172 с.

2. Максименко С. Д., Шевченко Н. Ф.. Психологічна допомога тяжким соматично хворим: Навчальний посібник. Київ: Міланік, 2007. 115 с.

3. Мозгова Г. П., Ханецька Т. І., Якимчук О. І. Психосоматика: психічне, тілесне, соціальне : хрестоматія. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. 383 с.

4. Основи психосоматики: методичні матеріали для студенті спеціальності «Практична психологія» / Ірина Михайлівна Грицюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 27с.

5. Практична психосоматика: діагностичні шкали. Навчальний посібник / За заг. ред. О. О. Чабана, О. О. Хаустової. 2-ге видання, виправлене і доповнене. Київ : Видавничий дім Медкнига, 2019. 112 с.

6. Психосоматика: основи психодіагностики та психотерапії: навчальний посібник: [для вищих навчальних закладів] / Л. І. Дідковська. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 264 с.

Допоміжна література:

7. Практикум із групової психокорекції: підручник / С. Д. Максименко, О. О. Прокоф'єва, О. В. Царькова, О.В. Кочкурова. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2015. 414 с.

8. Практична психосоматика: депресія. Навчальний посібник / За заг. ред О.С. Чабана, О. О. Хаустової. Київ: Видавничий дім Медкнига, 2021.

9. Стець В. І. Психосоматика : методичні рекомендації до практичних занять [для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти напряму підготовки «Психологія»]. Дрогобич : Видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2016. 73 с.

10. Розов В. І. Адаптивні антистресові психотехнології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Кондор, 2005. 278с.

Інформаційні ресурси:

11. наукова бібліотека (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>)

12. е-репозитарій (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/dspace>)

13. сайт е-навчання (<https://elearn.uzhnu.edu.ua/>).